

LUD

Jedynе pismo polskie w Brazylii wychodzące dwa razy na tydzień.

Wydawca i Redaktor: Ksiądz Jan Pałka

PRENUMERATA: W Brazylii 10\$000 z góry, 11\$000 z dołu, półroczna 6\$000; za przesyłką osobną, nie we wspólnych paczkach, dopłaca się 3\$000; w Argentynie 6 pezów; w Europie 3 dolary; w Ameryce Południowej 2-50 dolary; w Urugwaju 3 pezy urugwajskie.

Adres Redakcji „Ludu”: Curitiba — Aven. Dr. Jayme Reis 115
Adres dla listów: Curitiba — Caixa Postal 155 — Paraná, Brasil

OGŁOSZENIA drobne do 8 cm. wysokości przez jeden tam: do 3 razy należy przysłać 5\$000. — **Ogłoszenia płaci się zawsze z góry, imaszeli nie umieszczają się.** Ogłoszenia można płacić znaczkami pocztowymi.

„O POVO“ -- Jornal polono bisemanal

Cena numeru 300 rejsów.

W KURYTYBIE do nabycia w sklepach pp. Domańskiego, Krzyżanowskiego, R. Piekarza — Kubisa,

Dziesiąty Walny Zjazd „Oświaty” w Kurytybie

W dniu 6-go stycznia bieżącego roku w gmachu Towarzystwa Tadeusza Kościuszki Łączność i Zgoda w Kurytybie odbył się Dziesiąty Walny Zjazd Związku „Oświata”.

Na Zjazd przybyło około 100 osób, jedni jako delegaci, drudzy jako członkowie inni znów jako goście.

Zjazd zagał Ks. Ludwik Bronny, prezes „Oświaty”, witając gości, delegatów i członków, którzy przybyli na Zjazd, następnie przypomniał, że w obecnym roku Związek „Oświata” obchodzi Dziesięciolecie swej pracy społecznej, opartej wyraźnie na zasadach katolickich.

Przemawiali również: Ks. proboszcz Góral, dalej, p. prof. Lech, w imieniu Zrzeszenia Nauczycielskiego i Instruktoratu Oświatowego, życzył Zjazdowi „Oświaty” pomyslności w obradach a podkreślając, że „Oświata” należy do organizacji już dobrze zorganizowanych, apeluje, by Zjazd na pierwszym miejscu obrad postawił sprawę uczęszczania dzieci do szkoły.

P. Dr. Jan Grabski imieniem Zarządu Centralnego Związku Polaków wita Zjazd, życzy pomyslności w obradach i wyraża nadzieję, że Dziesiąty Walny Zjazd uchwali przystąpienie Związku „Oświata” do Centralnego Związku Polaków.

Życzenia dla Zjazdu nadesłała także, ks. proboszcz Zygmunt z Agua Branca i ks. Stanisław Piasecki z Rio Claro.

Następnie podano następujący program obrad Zjazdu:

1) Zagajenie; 2) Stwierdzenie mandatów uprawnionych do głosowania delegatów towarzystwa stowarzyszeń i członków; 3) Odczytanie i przyjęcie protokołu z 9-go Zjazdu Walnego; 4) Sprawozdanie a) Sekretarza i Bibliotekarza, b) Skarbnika, c) Komisji rewizyjnej, d) Delegata C. Z. P. — Ks. Pałka —, e) Prezesa; 5) Dyskusja nad sprawozdaniami, zatwierdzenie sprawozdań; 6) Wybór przewodniczącego; 7) Sprawa przystąpienia do C. Z. P. i wydział oświatowy; 8) Sprawa Kolegium im. Henryka Sienkiewicza; 9) Wybór władz „Oświaty” na 1931 rok; 10) Wolne wnioski; 11) Rezolucje; 12) Zakończenie.

Program przyjęto jednogłośnie. Wobec tego przystąpiono do sprawdzenia mandatów uprawnionych do głosowania delegatów.

Następujące towarzystwa wysłały swoich delegatów na X-ty Zjazd „Oświaty”: Towarzystwo Tadeusza Kościuszki w Kurytybie (2 del.); Towarzystwo Władysława Jagiełły z Abran-

ches (14 delegatów); Towarzystwo Oświaty Ludowej z S. Candida (3 delegatów); Kółko Studenckie Bursy XX Misjonarzy w Kurytybie (1 delegat); Towarzystwo Św. Izzydora z Lamenha (2 delegatów); Towarzystwo Matek Chrześcijańskich z Abranches (6 delegatek); Towarzystwo Kobiet im. Królowej Jadwigi z Abranches (4 delegatki); Szkoły Sióstr Miłosierdzia (4 delegatki); Szkoły Sióstr Rodziny Marii (4 delegatki); Stowarzyszenie Kościelne z Abranches (3 delegatów).

Nadto brali udział w Zjeździe „Oświaty” członkowie: z Kurytyby, Abranches, Araucaria, Orleans, S. Candida, Poinho, Guajuvira a nadesłali zastępstwo niektórzy członkowie z Rio Claro, Agua Branca i S. Matheus.

Po ustaleniu liczby delegatów i członków przystąpiono do odczytania protokołu z IX Walnego Zjazdu a następnie odczytano

SPRAWOZDANIE SEKRETARZA I BIBLIOTEKARZA ZA ROK 1930

Posiedzenie zarządu odbyło się 7. Z reguły odbywały się posiedzenia w 3-cią niedzielę każdego miesiąca. Po sześciu dniem zjednoczeniu nauczycielskiego w jedną organizację, do czego „Oświata” stale dążyła, jak

wskazują protokoły Walnych Zjazdów za lata poprzednie „Oświata” w szerszej mierze pośredniczyła w nabywaniu książek i pism do czytania oraz książek i przyborów szkolnych a mianowicie:

Sprzedano książek do czytania za 8,097\$200, sprzedano towaru szkolnego za 6,364\$000, pism z Polski za 220\$000, uaktualniono przesyłek 281, wysłano listów 715, z biblioteki korzystało 90 osób i przeczytało 712 książek.

Wielka liczba książek znajduje się od dawna w towarzystwach, zwłaszcza po koloniach odległych od Kurytyby. Najregularniej zmienia książki do czytania Towarzystwo Św. Michała w Marcolinie.

Zakupiono dla biblioteki 120 książek nowszych autorów i także tych którzy pisali o Polonii brazylijskiej, za 500\$000; oprawa książek kosztowała do tychczas 453\$000.

Oczywista, dokończenie uporządkowania biblioteki, sporządzenie katalogu kartkowego i katalogu dla użytku czytelników jest sprawą pilną i po ciągnie jeszcze pewne wydatki. „Oświata” w roku ubiegłym nie otrzymała z Polski żadnego daru w postaci książek. Ze swoich zasobów dostarczyła „Oświata” dla zakładu trędowatych w Piraquara 15 książek wartości 40\$000; do biblioteki polskiej w szpitalu za 35\$000. Szkołom ofiarowała w książkach za 81\$000, w gotówce 160\$000. (C. d. n.)

WIADOMOŚCI Z POLSKI I OPOLSCE

PRAWDA O WYBORACH NA GÓRNYM ŚLĄSKU (Komunikat agencji „Iskra” — Warszawa, 3—XII—1930 roku)

Nota niemiecka w sprawie wyborów na Górnym Śląsku, złożona Sekretarjatu Generalnemu Ligi Narodów — zdaniem polskich kół miarodajnych — posiada wszystkie cechy broszury propagandowej, operując przeważnie jak to sama zaznacza „zgodnymi informacjami lokalnej prasy” mniejszościowej. Nie wdając się w wyjaśnianie szczegółów, które w odpowiednim czasie kompetentne czynniki polskie przedstawiają, zaznaczyć należy dla scharakteryzowania tendencji całości noty, że twierdzi ona na mocy „głosów lokalnej prasy” jakoby w samym okręgu Katowic i Królewskiej Huty odebrano prawo wyborcze 30.000 Niemcom, wtedy, gdy w istocie skreślono z list wyborczych 4.234 osoby, które bądź to posiadają miejsce stałego zamieszkania na niemieckim Górnym Śląsku, bądź też nie posiadają obywatelstwa polskiego.

Cała tendencyjność oraz charakter powyższych zarzutów wychodzi na jaw wobec znanych cyfrowych danych wykazujących, że frekwencja wyborcza w wyborach do Sejmu Rzeczypospo-

do do Sejmu Śląskiego padło około 40.000 głosów mniej, niż w wyborach do Sejmu Rzpłtej, a na listy niemieckie padło ponad 20.000 głosów mniej z tych samych powodów.

Charakterystyka sytuacji przedwyborczej na Polskim Górnym Śląsku zawarta w nocie niemieckiej, złożonej Sekretarjatu Ligi Narodów, jest błędna. — należy bowiem wziąć pod uwagę rolę całej antypolskiej kampanii pewnych ożywników oraz prasy niemieckiej, które ponoszą winę za ogólne podniecenie umysłów w Województwie kresowym, jakim jest Województwo Śląskie. Cały zereg aktów terroru w stosunku do mniejszości polskiej w Niemczech, wniesienie w Reichstagu ustaw antypolskich i t. p. jak również nielegalne w stosunku do państwa polskiego stanowisko niemiec-

kiej prasy mniejszościowej w Polsce ponoszą za stan umysłów na Górnym Śląsku główną odpowiedzialność. O tendencyjności noty niemieckiej, otylającej akty terroru przeciw niemieckiemu świadczą między innymi powoływanie się na zajście w Golasowicach, w którym jak wiadomo, zamordowany został przez bojówkę niemiecką polski przodownik polskiej Sznabka. W kampanii wyborczej na Górnym Śląsku, której nie można nawet porównywać z ostatnimi krwawymi wyprawami do Reichstagu, wbrew opinii „prasy lokalnej” zabitych zostało 2 ludzi, a mianowicie 2 Polaków; zamordowany przez Niemców komendant posterunku policji w Golasowicach na polskim Górnym Śląsku Jan Sznabka, oraz w Nowej Wsi robotnik polski, nazwiskiem Stelmach.

W sprawie Rolniczych Stacji Doświadczalnych

Istnieje w Paranie kilka rolniczych stacji doświadczalnych utrzymywanych przez rząd brazylijski. Doświadczalnia z lat ostatnich stwierdzają, że stacje te dotychczas dużego pożytku nie przyniosły, mimo iż pochłonęły masę pieniędzy. Tego dowodzą nie potrzeba, bo każdy rolnik o tem wie dobrze. Jednak każdy rolnik również wie dobrze, że rolnicze stacje doświadczalne są potrzebne. Prawdopodobnie obecny rząd na reformę tych stacji zwrócił uwagę i je tak urządził, ażeby pożytek z nich był faktyczny. Koloniści pochodzenia polskiego, a więc rolnicy w których rząd pokłada największe nadzieje, nie mogą odnieść się biernie do przewidywanych reform w tym względzie. Jeżeli rząd rzeczywiście stan rolniczy chce podnieść, musi się liczyć z zdaniem kolonistów. Sprawa ta jest teraz na czasie. Wszędzie tam gdzie istnieją rządowe stacje doświadczalne, koloniści powinni porozumieć się z sobą i przy pomocy miejscowego zarządu municypalnego robić powinni starania w celu uzyskania wpływu na takie stacje, a nawet w celu ewentualnego objęcia tych stacji we własną administrację. Typowym przykładem nieodpowiedniego ujęcia propagandy rolnictwa z ramienia rządu poprzedniego, jest doświadczalna stacja rolnicza w Araukarii. Ponieważ w araukaryjskim pracują jako nauczyciel, znam dobrze braki wspomnianej stacji z przeszłości. Tę stację trzeba zreformować przedewszystkiem. Ażeby to móc zrobić, trzeba się zebrać i nad tem poradzic. Rozmawiałem w tej sprawie z kilkoma wybitniejszymi kolonistami z araukaryjskiego i przysłaliśmy razem do przekonanania, ażeby w gazetach o tem rozgłosić i wyznaczyć dzień w którym pojeżdżaliby się do A-

raukarii delegaci wszystkich towarzystw nietylko z araukaryjskiego, ale i z dalsza, i żeby się ze sobą porozumieć co należy zrobić w celu objęcia w administrację doświadczalnej stacji rolniczej w Araukarii. Najodpowiedniejszą do tego będzie druga niedziela lutego roku bieżącego, to jest ósmego przyszłego miesiąca, bo w tym dniu jest też zebranie Towarzystwa Domu Ludowego w Araukarii. W międzyczasie można się nad tą kwestją dobrze zastanowić i przy okazji ze sobą porozmawiać. Zaś w dniu 8-go lutego niech wszyscy zainteresowani tą sprawą przyjdą na zebranie do Domu Ludowego w Araukarii. Specjalnych zaproszeń wysyłać się nie będzie, bo każdy kolonista może i powinien być obecny. I nietylko kolonista, ale każdy który się interesuje naszym życiem gospodarczym.

Za inicjatorów projektowanego zebrania:

(-) Stanisław Hessel.

Z Brazylii

PROTEST POLAKÓW NA SZPALTAACH BRAZYLIJSKIEGO DZIENNIKA

W „Jornal do Comercio” (3. I. 31) wychodzącym w Rio ukazal się długi protest przeciw artykułowi p. Nittiiego pod tytułem „Niebezpieczeństwo Polskie”, o którym już poprzednio wspomnieliśmy. Pod protestem podpisały się niemal wszystkie związki i towarzystwa Kurytybskie, z Porto Alegre, Rio de Janeiro, S. Paulo i Florianopolis.

WALKA BRAZYLIJSKIEJ HERWY Z ARGENTYŃSKĄ PRZENICA

Kilka dni temu rząd argentyński wydał dekret zakazujący im-

Słynne lekarstwo HAEMATOGEN D-RA HOMMELA

ozpowszechnione po całym świecie już od 35 lat działa znakomicie przeciw: Anemii, Sklerozie, Suchotom, Malarji — Neurastenji, febrze, grypie, zapaleniu płuc, szkarlatynie, odrze, chorobom kobiecym, skrofulom, astenji i t. d.

lekarstwo Haematogen D-RA HOMMELA działa zawsze z zupełnym skutkiem.

Pierwszorzędny Polski Skład Artykułów Spożywczych Władysława Józefa Brzezińskiego

przy RUA IGNACIOLUSTOZA 41, rógrUA DUQUE de CAXIAS... Proszę odwiedzić mój skład.

„A Vencedora“

Fabryka cukierków i karmelków w najlepszych gatunkach i w papierki owijanych... FRANCISZEK LACHOWSKI

Casa de Saude „São Francisco“

DOM ZDROWIA — KLINIKA PRYWATNA DR. JORGE MEYER FILHO... Przymiemy od godziny 10-jej do 11 noć od 1-5

OKAZJA!

Sprzedam dom handlowy z dwoma depozytami, wraz z zbudowaniem i 74 akrami ziemi bardzo dobrej za bardzo niską cenę.

Apteka Tell DROGARIA Sigel Etzel & Cia.

Leкарства i preparaty krajowe i zagraniczne... Vermiedla Tell wróg robaków i glist

SKŁAD MEBLI

Firma: JAKÓB KOZIEN RUA SÃO FRANCISCO 64... Sprzedaje się meble: szafy, krzesła, łóżka, kołyski, stoły

Apteka Polska

Założona w roku 1877. JOÃO VIDAL NETO... Wielki wybór w drogerjach. Produkty chemiczne.

Empreza de Pesca A. Oceania

Główny skład w Paranaagu... Jest to pierwsze przedsiębiorstwo w Paranie.

Kotły miedziane

do smażenia pomidorów i konfitur wielkości o 80 cm., 90 cm. i 100 cm. średnicy.

CASA FILIZOLA

Rua Barão do Serro Azul 95 - Telefon 1149 - CURITYBA

Farby BAYER

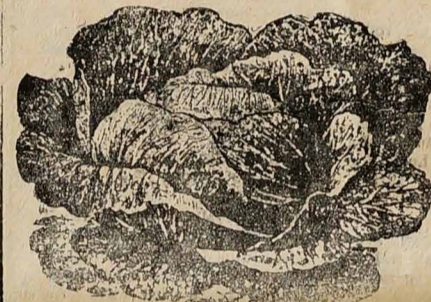
są najlepsze do farbowania wszelkich materiałów

CARLOS LUMH — Rua Riachuelo 161 - CURITYBA

leczy reumatyzm, bóle piersiowe, bóle zębów, uszu, nerwacji, kolki, świeże rany i t. p.

Leкарства tego zazywa się przez nacieranie. Jest donabycją we wszystkich aptekach.

SKŁAD NASION I JARZYN SE MENTEIRA... Wyrabia bukiety i wiązki, rysunki do ogrodów i parków.

Napoje bez alkoholu z ATLANTYKI: Guaraná—Ginger Ale—Sinalco— Agua de meza i różne gazozy

Telefon 790 i 791. — Deposito Cidade — Telefon 709

wła się zawiesz na jedno z przedmiłów, wysiadła i poszła dalej plechola... Czyżby to była Dora? Czyżby ją odnalazła narzeczeńca...

Straszliwa wiadomość, usłyszana z ust pani Petrich, przyjaźnielki jej matki, tak zagroziła życiu biedaczki...

prawdę miała nadzieję przekonać głośnym twierdzeniem ożłowska, nie licząc się z uczuciem, lecz chłodno rozważającego... Czy pani była owego wieczora we młynie? — spytał.

Gdybym mu pomódz mogła, uwolnić z więzienia, z radością umarłabym za niego! — szlochala Liza... Nagle zamilkła i słuchala.

W sąsiednim Pokoju slychało było gwar... On jest tam! Teraz mnie zawołają i zobaczą go! — szeptała wzburzona.

ROZDZIAŁ LII.

Wielkie miasto, które po raz pierwszy widziała, oszłomiło ją zupełnie... Czyżby to była Dora? Czyżby ją odnalazła narzeczeńca...

— Tak, tak — zauważył przytem. — Ona jest siostrą współcześnie oskarżonego, byłego rządu, Günthera... Niegdzi! — zawołała Liza, wzdrygając się z przerażenia.

— No dobrze, zobaczy się pani z ojcem! — ustąpił sędzia... Gwałtownym pchnięciem otworzyła drzwi i wpadła do pokoju.

— To nieprawda! nie wierz temu, ojciec! — krzyknęła rozdzierającym głosem... Nie wierz, żeby dziecko twoje mogło wymyślić takie straszliwe kłamstwo!

— Mój ojciec! Najdroższy ojciec! — jęczała i zapłakała gwałtownie... — Główny muszę się widzieć z tobą w takim